

Az egész napos iskola tapasztalatai külföldön – bevált gyakorlatok

Az egész napos iskola a lehetőségek iskolája – TÁMOP 3.1.1 konferencia,

2014. május 30., Gólyavár

Darvas Ágnes – ELTE TáTK

-
-
- ▶ *„Kiugró, és a jelek szerint növekvő az esélyek egyenlőtlensége, kivált lakóhely, társadalmi származás és etnikum szerint. Mindez jelentős szerepet játszik a gyermekszegénység tartósításában. (...) fokozatosan – a legrosszabb helyzetű településekkel kezdve – ki kell alakítani azokat a feltételeket, amelyeket az egész napos iskola koncepciója megkövetel. Olyan nevelői felkészültség, és olyan tárgyi-dologi feltételek szükségesek, amelyek tartalmaz foglalkozásokat, pihenést, feszültségoldást, sportolási lehetőséget biztosítanak, és jól szolgálgják a különböző hátrányok csökkentését.” (MTA GYEP 2006)*

➤ Milyen célt akarunk elérni?

- A családok alapvető érdeke gyermekük biztonságos napközbeni ellátásának biztosítása, és ebben a közszolgáltatásoknak természetesen komoly felelősségük, szerepük van. Az ilyen jellegű iskolareformok háttérében azonban ez a kevésbé hangsúlyos elem.
- A reformok, programok céljaként az oktatási eredmények javítása, a társadalmi integráció segítése fogalmazódik meg. Mivel az általános és középfokú iskola az az intézmény, ahol minden gyerek megfordul, az iskola bizonyulhat a társadalmi integrációt és esélyegyenlőséget megvalósítani akaró politikák leghatékonyabb „terepének”.
- Az egész napos iskola – akár „teljes kiszolgálást nyújtó”, akár „közösségi”, akár mindkét funkciót egyesítő iskola – az egyik leghatékonyabb formája lehet a fenti célok megvalósításának azáltal, hogy egy sor szociális szolgáltatást is nyújt, a tanításon túl. **Az egész napos iskolák lényege, hogy nem csupán a gyerekek délutáni „megőrzésére” vállalkoznak, hanem igyekeznek olyan szerepeket is átvállalni, és olyan szolgáltatásokat nyújtani, amelyek nem minden gyerek számára elérhetőek, és ezáltal az egész napos iskola az esélyek jobb kiegyenlítésének és biztosításának is eszköze lehet. (Mihály 2003)**

Három ország

- ▶ a funkcionális preferenciák megegyeznek – magas színvonalú, az esélyegyenlőséget szolgáló iskolarendszer, az instrumentális preferenciák eltérnek
 - ▶ az oktatási rendszer tradíciói (az egész nap nyitva tartó iskola általában nem újdonság, a tartalomról szólnak a reformok)
 - ▶ az azonosított problémák
- ▶ bevezetett reformok különböznek

Egyesült Királyság (UK)

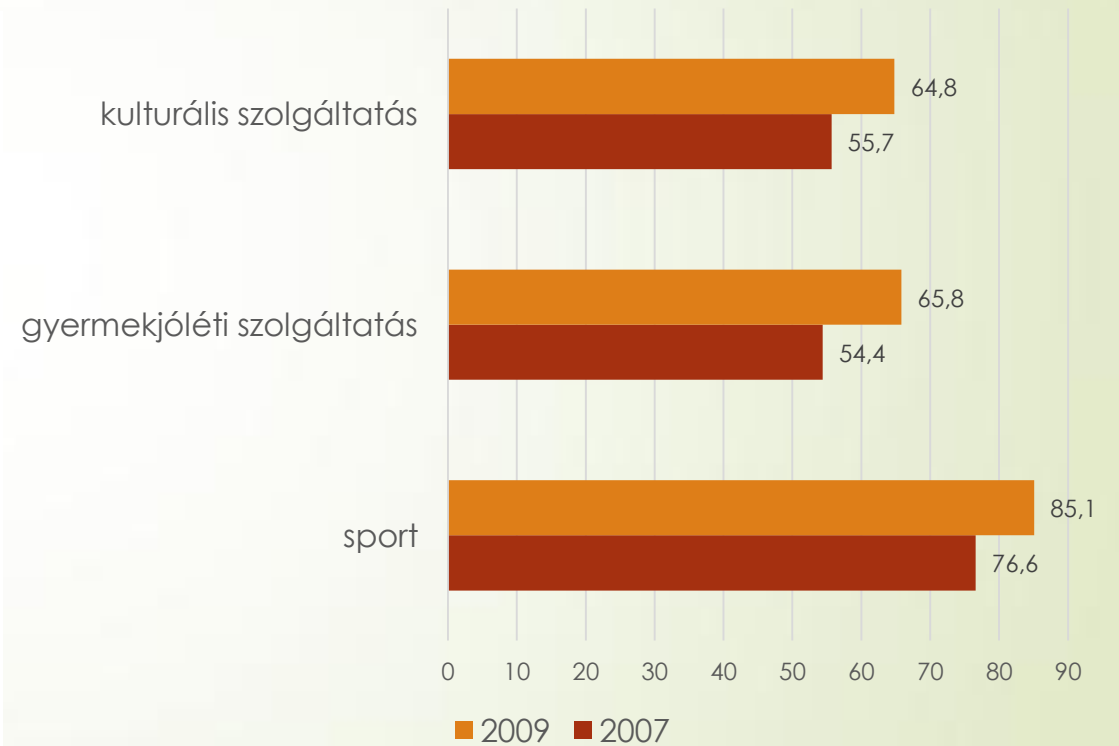
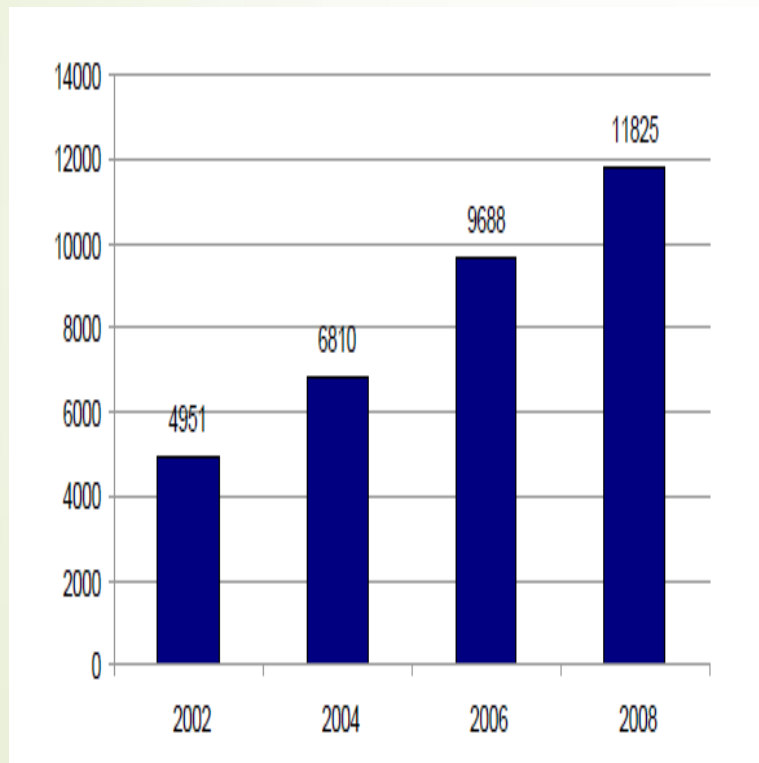
- „**Kiterjesztett iskola**” (**Extended school**) (gyökerek: USA – full service schools)
- 1998 – társadalmi kirekesztéssel foglalkozó anyag, 2002 – megjelenik az oktatási tárca terveiben
- 25 pilot program (bizonytalanságok: oktatás/nevelés – közösség; funkcionális működés – problémák beazonosítása és megelőzés) – az értékelés során nem találtak tiszta modelleket, de a célok megértésében jelentős előrelépés történt: a gyerekek fejlődésének célzott támogatásával, valamint a család és a tágabb környezet tanulást támogató, segítő jellegének erősítésével a tanulmányi eredmények optimalizálása a kiterjesztett iskola célja.
- Eredeti cél: 2010-re mindenki számára legyen elérhető, megvalósítás: területi célzással – hátrányos helyzetű térségek, illetve hátrányos helyzetű óvodák, általános és középiskolák, speciális iskolák
- Finanszírozás: fix összeg + gyereklétszám + kiegészítő támogatás

Németország

- ▶ Tradicionálisan félnapos iskola
- ▶ Változó munkaerő-piaci helyzet + sokkoló PISA eredmények
- ▶ Oktatási tárca programja: a) egyéni támogatás a gyerekeknek b) egész napos iskola c) áttekinthető, érthető irányelvek, kompetenciák
- ▶ Folyamatos kiterjesztés
- ▶ Egész napos iskola – legalább hetente három nap, nem kötelező
- ▶ Tapasztalatok – jelentős különbségek az egész napos iskola nyújtotta lehetőségek megvalósításában az iskolába járó gyerekek szociális helyzete szerint, **önmagában csak forma**

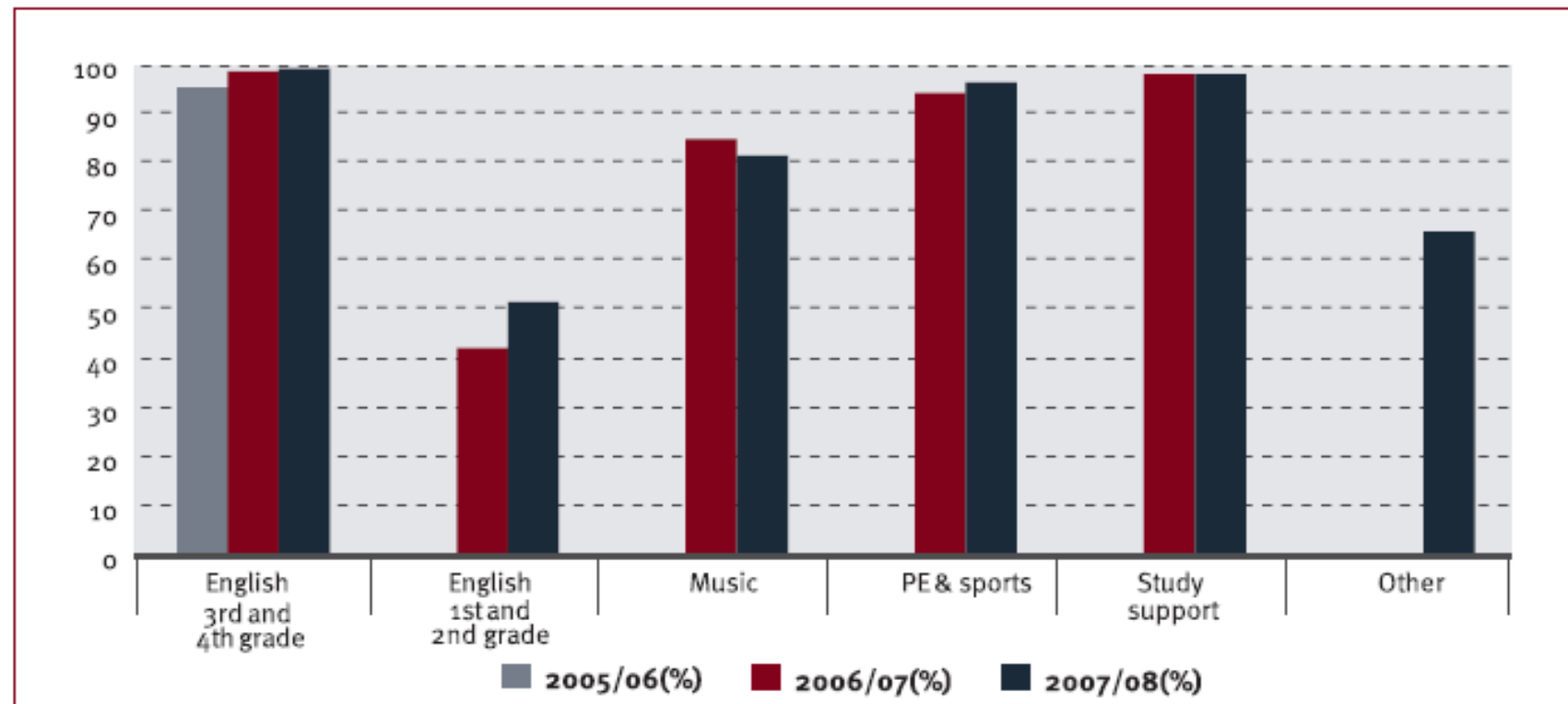
Az egész napos iskolák elterjedése és a (külső) együttműködések alakulása ezekben az iskolákban

Portugália

- ▶ Iskolázottsági adatok + PISA eredmények
- ▶ Területi egyenlőtlenségek, szegénység – 2005/2006: 7400 iskola, 1500-ban 10 gyereknél kevesebb, 1300-ban 10-20 gyerek
- ▶ minőségi oktatás (+ angol tanítás + IT); pedagógusképzés
- ▶ 2005 – iskolaklaszterek – új iskolák építése
- ▶ Megnövekedett tantervi feladatok + tanulás segítése + szabadidős programok + földrajzi távolság – kiterjesztett iskolaidő (9 – 17,30) (nők munkavállalása, fizetett gyerekefelügyelet helyett ingyenes napközbeni ellátás)
- ▶ Helyi szükségletekhez és lehetőségekhez igazodó szolgáltatások, a tanítás egész napra történő szét/beosztása mellett vagy délelőtti tanítás – délután kiegészítő programok (humán erőforrás gondok)
- ▶ Nem kötelezőek a programok, a részvétel azonban jelentős: angol – 88%, sport - 80%; tanulás segítése – 83%

A tanterven kívüli foglalkozások biztosítása az iskolákban

Source: Country Position Report, Annex 3; (Data from GIASE 2007 and GEPE 2008)

Harlem Children Zone (HCZ)

A „pipeline” ábrája

Miben hasonlítanak?

- ▶ Felelős iskola
- ▶ Egyéni támogatás
- ▶ Szülők bevonása
- ▶ Tradicionális iskolai keretek meghaladása (például: tanév, tanulásszervezés, team-munka)
- ▶ Minél későbbi szelekció
- ▶ Nem pedagógus szakemberek szerepe
- ▶ Iskolán kívüli szervezetek (civil, egyházi, állami) és helyi közösség részvétele
- ▶ Pedagógusképzés, továbbképzés, bérek
- ▶ Folyamatos monitorozás, értékelés és újratervezés!

A szolgáltatási tartalom és minőség meghatározó, azonos célok és alapelvek szerint működő szabályozási és intézményi környezetben hatékony.

Irodalmak, források:

- Darvas Á. – Kende Á. (2010): Egész napos iskola – tapasztalatok és lehetőségek. Esély, 2010, 3. 23-47., http://www.esely.org/kiadvanyok/2010_3/02darvaskende.indd.pdf
- Gyermekjövő Adaptációs Munkacsoport (2011): Gyermekjövő program. A HCZ program adaptációja Magyarországon, kézirat, 7.old.
- Matthews, P., Klaver, E., Lannert, J., Conluain, G. & Ventura, A. (2009). Policy measures implemented in the first cycle of compulsory education in Portugal. Retrieved June 22, 2009, from <http://www.oecd.org/dataoecd/63/26/42065538.pdf>
- Mihály Ildikó (2003): Iskolások, iskolák és a szabadidő. Új Pedagógiai Szemle, 2003. április, <http://ofi.hu/tudastar/iskolasok-iskolak>
- MTA GYEP (2006): Gyermekszegénység Elleni Nemzeti Program. Rövid program, 2006. február, www.gyerekesely.hu
- Smith, M. K. (2004, 2005) 'Extended schooling - some issues for informal and community education', the encyclopedia of informal education, www.infed.org/schooling/extended_schooling.htm
- Strong Performers and Successful Reformers in Education - See more at: <http://www.pearsonfoundation.org/oecd/portugal.html#sthash.DIL23e6G.dpuf>
- Willems, Ariane S.; Jarsinski, Stephan; Holtappels, Heinz Günter & Rollett, Wolfram (2013): Quality and effectiveness of German all day schools Results StEG, <http://www.docstoc.com/docs/148668759/Quality-and-effectiveness-of-German-all-day-schools-Results-StEG>